

FATABUREN 1998

KÄNN DIG
SJÄLV

KÄNN DIG SJÄLV

NORDISKA MUSEET

KÄNN DIG SJÄLV

NORDISKA MUSEETS OCH SKANSENS ÅRSBOK FATABUREN 1998

Fataburen 1998

ISBN 91 7108 428 2 ISSN 0348 971 X

© Nordiska museet och respektive författare

Redaktör *Ingrid Bergman*

Grafisk form *Linn Fleisher*

Omslag *Collage av fotografier ur boken*

Foto om intet annat anges *Sören Hallgren, Nordiska museet*

Tryckt hos MediaPrint, Uddevalla AB 1997

ARTUR HAZELIUS, NORDISKA MUSEET OCH DE FÖRSTA FÖREMÅLSFÖRVARVEN

Ingrid Bergman

År 1873 öppnades Nordiska museet på Drottninggatan i Stockholm. Det började i mycket liten skala och framtiden syntes ytterst osäker. Allt hängde på om en enda privatperson, den 39-åriga Artur Hazelius, skulle kunna övertyga omvärlden om det nödvändiga i att bevara och i huvudstaden ställa ut något av den allmogekultur som helt höll på att försvinna. Nu 125 år senare, vet vi att han lyckades. Med eldsjälens intensitet övervann Artur Hazelius svårigheterna och resultatet måste bedömas som lysande. Tack vare de publika framgångarna förändrade och utvidgade Artur Hazelius ständigt sina museiplaner. Det som från början mest var tänkt som ett litet folkdräktsmuseum fick snart ett brett kulturhistoriskt innehåll och efter knappt tjugo år kompletterades Nordiska museet med Skansen, världens första fri-luftsmuseum. Nordiska museet och Skansen skapade tillsammans ett brett och livligt intresse för folkulturens föremålsvärld och Artur Hazelius räknas som den främste idégivaren både till hembygds- och hemslöjdrörelsen i Sverige.

EN LANDSBYGD I OMVANDLING

Blommorna på våra fält, djuren i våra skogar, stenarna i våra berg, skola säkert i många tidsåldrar erbjuda sig åt forskarna i nästan samma omfattning som nu, ja minnen från stenåldern, bronsåldern och järnåldern skola efter hundratalet av år kunna uppgrävas ur vår jord, men de föremål, som sprida ljus över vårt folks liv och seder under senast förflutna århundraden och vilka man intill våra dagar ej aktat värdig någon synnerlig uppmärksamhet, skola till stor del efter några få år icke med penningar kunna frambesvärjas, och eftervärlden skall då för deras förskingring anklaga oss, som ännu hade deras räddning i vår hand.

Artur Hazelius 1879

Gammalt och nytt har som bekant alltid mötts. Men under 1800-talet blev tempot i förändringarna mycket snabbare än någonsin tidigare. Skiftesreformer genomfördes, jordbruksmetoderna förändrades, gårdarna byggdes ofta om, kommunikationerna förbättrades och handelsbodas blev nu vanliga på landsbygden. Till strukturförändringarna hörde också den begynnande folkomflyttningen in till städerna och basindustriernas tillväxt. Ett nytt sätt att leva och klä sig gjorde sig snabbt gällande. Folkdräkterna började anses förlegade och de gamla ärvda bruksföremålen ersattes helst av fabriksvaror. I ett brev i mars år 1873 till brukspatron Gustaf Ekman i Värmland beklagar sig Hazelius över att allt gammalt ofta blir "föremål för allmogens förakt". Något måste göras, någon borde sätta igång med räddningsarbetet och ingen skulle visa sig vara mera lämpad för denna stora uppgift än den f.d. läraren och publicisten Artur Hazelius.

ARTUR HAZELIUS FINNER SIN LIVSUPPGIFT

Hazelius föddes i Stockholm år 1833. Modern kom från en ångermanländsk prästsläkt och fadern var en hög militär med en intressant levnadsbana. I sin ungdom hörde fadern till kretsen kring Carl Jonas Love Almqvist, som ansåg stadslivet vara osunt och istället drömde om att få leva det naturliga livet på landet. Där kom man också i nära kontakt med bonden, som Almqvist beskrivit som en sorts idealgestalt och samhällets

Artur Hazelius måste lägga en stor del av sin kraft på att försöka tigga ihop pengar till Nordiska museets och från år 1891 också till Skansens verksamhet. "Artur Hazelius på tiggargrät" av Fritz von Dardel, 1890-tal. Foto Statens konstmuseer.

grundval. Enligt Hazelius egen utsägo var fadern den person som haft den största betydelsen för hans personlighetsutveckling. Av honom ansåg han sig ha ärvt en brinnande fosterlandskärlek, förakt för egennytta, motvilja mot byråkrati och kärlek till självständighet och till ett rastlöst arbete.

Artur Hazelius var ett ganska typiskt borgerligt stockholms-

barn. Men vid 9 års ålder placerar fadern honom på landet i en liten småländsk komministergård i Tjust och där får han stanna i hela fem år och under denna tid bara en enda gång komma hem och hälsa på sina föräldrar och syskon. De fem barndoms-åren på den småländska landsbygden gjorde Hazelius väl förtrogen med lantlivets olika sidor och denna insikt i både det borgerliga och lantliga sättet att leva är en av nycklarna till hans intressen och framgångar senare i livet. Hazelius har också själv betonat att ett av de starkaste intryck han mottagit i livet var åren i en "natur, typiskt, nästan idealistiskt svensk". Fördjupade kunskaper om svenskt folkliv fick Artur Hazelius också senare som student genom de långa resor och fotvandringar som han företog under några somrar till Norrland och Dalarna.

Efter studentexamen i Uppsala läste Hazelius nordiska språk och disputerade för magistergraden på en avhandling om Havalma. Därefter verkade han i några år som läroverkslärare för att år 1870 bestämma sig för att i folkbildningens tjänst bli en fri publicist. Redan 1865 hade Hazelius medverkat i utgivningen av "Läsebok för folkskolan" och från 1868 var han ensam utgivare av serien "Fosterländsk läsning för barn och ungdom".

Artur Hazelius blev vid denna tid starkt involverad i försöken att modernisera stavningen av svenskan och han fick också utstå en hård kritik för detta; typisk är en artikel i Stockholmsposten 1870: "Ännu innan Hazelius ens gjort ett försök att på vetenskapens väg styrka sin rätt att förändra den allmänt antagna rättskrivningen, började han i små för ungdom och allmoge beräknade häften av äldre författares arbeten, praktisera sin nya stavning." Detta käbbel om rätta stavningen i de allmänbildande skrifter som Hazelius ville ge ut, bidrog säkert till att han fann sin livsuppgift i ett annat folkbildningsfält, det kulturhistoriska museet.

Sommaren 1872 reste Artur Hazelius och hans maka Sofi runt i Dalarna. Där hade han tidigare som student fotvandrat genom Siljanssocknarna och lärt sig att älska bygden och "dess kärnfriska allmoge". Men den nya tiden hade nu också nått de konservativa dalasocknarna. Paret Hazelius noterade att många

På sin betydelsefulla Dalarösa 1872 inköpte Artur Hazelius sina första museiföremål bestående av åtta folkdräktsplagg från Åhls socken. Till att börja med hade Hazelius tänkt att grunda ett museum i Stockholm med främst folkdräkter från olika delar av Sverige. Till det första förvärvet hörde denna hätta.

gamla hus hade byggts om, att det gamla bohaget ofta ringaktades av ägarna och de iakttog hur den lokala dräktkulturen började att försvinna. Artur Hazelius gör nu sina första museala föremålsförvärv och det börjar samtidigt gå upp för honom att det är just han och ingen annan, som måste skyndsamt ingripa och göra något konkret åt sakernas tillstånd.

TIDSANDAN

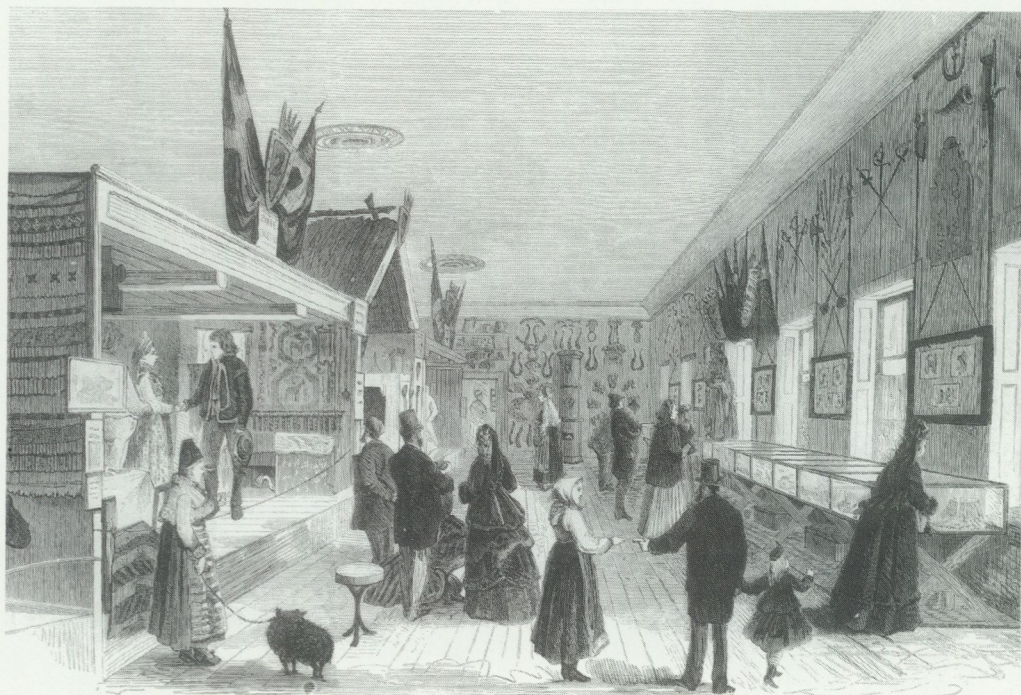
Artur Hazelius var, som alla andra människor, barn av sin tid och påverkad av samtidens idéströmningar. På 1850-talet hade Hazelius deltagit i ett par skandinaviska studentmöten och där tagit mycket starka intryck av den samhörighetskänsla och hänförelse över en gemensam skandinavisk forntid, som präglade dessa sammankomster. Han deltog också i ett omtalat studentmöte år 1869 i Oslo, där Björnstjerne Björnson inspirerat prisade dansken Grundtvigs folkhöghskoleidé, som gick ut på att sprida bildningen till de bredare lagren. Under 1860- och 1870-talen var nygoticismen och det som hade anknytning till det fornnordiska vida populärt i de intellektuellt präglade borgerliga kretsarna; ett exempel på detta är att alla möjliga slags bruksföremål dekorerades med drakslingsor vid denna tid.

Artur Hazelius var naturligtvis inte den förste som iakttog och drog konkreta slutsatser av den väldiga strukturomvandlingen av landsbygden. Hans främste föregångare var Gunnar Olof Hyltén-Cavallius, som på 1860-talet publicerade Wärend och Wirdarne, ett omfattande verk som behandlade både den andliga och materiella folkkulturen i författarens småländska hembygd. Hyltén-Cavallius insamlade också en del allmogeföremål, som han år 1863 skänkte till Växjö läroverks museum, som blev Sveriges första landsortsmuseum. Konstnären Nils Månsson Mandelgren hade sedan 1840-talet företagit inventeringsresor i Sverige och även insamlat föremål till ett planerat konstindustrimuseum i Stockholm. I Närke hade Nils Gabriel Djurklou år 1856 bildat en förening till "samlande och ordnande av Nerikes folkspråk och fornminnen". En antikvarisk riksorganisation, Svenska fornminnesföreningen, bildades 1869.

NORDISKA MUSEET ÖPPNAS DEN 24 OKTOBER 1873

Under hösten 1872 sätter Artur Hazelius igång en febril verksamhet för att vinna människor för sin storslagna plan att samla och ställa ut en etnografisk samling i huvudstaden samt att skapa en sorts nationell väckelse och markera samhörigheten mellan de nordiska länderna. Hazelius måste framför allt skaffa startkapital och skapa ett nätverk med människor bosatta i olika delar av landet, som kunde förse honom med föremål till museet. Genom den bevarade "Dagbok över in- och utgående skrivelser" kan man i detalj följa tillblivelsen av museet, som till en början kallades för den Skandinavisk-etnografiska samlingen.

Artur Hazelius var en mycket duktig PR-man. Han insåg tidigt pressens betydelse för att skapa framgång och intresse för sitt verk. Den första listan på personer som skänkt föremål

publicerades i februari 1873. I Nya Dagligt Allehanda kunde man då bland annat läsa att konstnären August Malmström donerat folkdräktsdelar från olika trakter i Skåne, fröken Sophie Adlersparre sidenliv och överdel från Blekinge och bokhandlare Albert Bonnier ett planschverk. I november 1872 infördes i Stockholms Dagblad en stor artikel om Hazelius planer på att visa en samling folkdräkter, som han hoppades också skulle innehålla dräkter från de andra skandinaviska länderna och från svenskbygderna i Estland. Denna samling dräkter skulle bli av stort värde för den vetenskapliga forskningen och för samtidens konstnärer som ofta sökte originalföremål till sina folkliga motiv samt naturligtvis också för den stora allmänheten, som snart inte hade någon som helst föreställning om det karaktäristiska i olika delar av fäderneslandet, "vilken kännedom är så fosterländskt väckande". Artikelns tar också upp det förhållandet att hitintills knappast någonting hade samlats in och visats av den folkliga kulturen förutom några få smycken. Hazelius tillönskades framgång i sitt fosterländska företag och det framhålls att det var hans önskan att samlingen en gång skulle bli det allmännas egendom. Det senare skedde också år 1880 då Nordiska museet blir en självständig stiftelse, vars samlingar för all framtid och i alla väsentliga delar skulle "uti Sveriges huvudstad förvaras, vårdas och förevisas".

Under hela sitt liv hade Artur Hazelius en förunderlig förmåga att övertyga och entusiasmera sin omgivning. Att få människor att skänka pengar eller föremål var ju också förutsättningen för att han skulle kunna lyckas med alla sina planer eftersom han inte ägde någon egen större privatförmögenhet. Ett brevsvaret från Gävle år 1879 är ett bra exempel på Hazelius stora övertalningsförmåga: "Du ber mig sätta eld i Gävleborna och uppröra Gävle samhälle och jag har den glädjen att förkunna dig, att eld redan finns hos Gävleborna och att samhället redan är upprört. Upprörandet består i att några av stadens förnämsta damer sedan någon tid över allt satt flitiga händer i rörelse för tillverkning av bazar-artiklar; och elden består i att en stor koncert skall givas för ditt etnografiska museum."

Den första museilokalen låg på Drottninggatan. Där visades autentiska stuginteriörer från olika landskap, befolkade av folkdräktsklädda dockor. Pojken och flickan till vänster i Ingelstadsdräkter och nedanför dem en Rättviksklädd museivakt. Foto från 1870-talet i Nordiska museets arkiv.

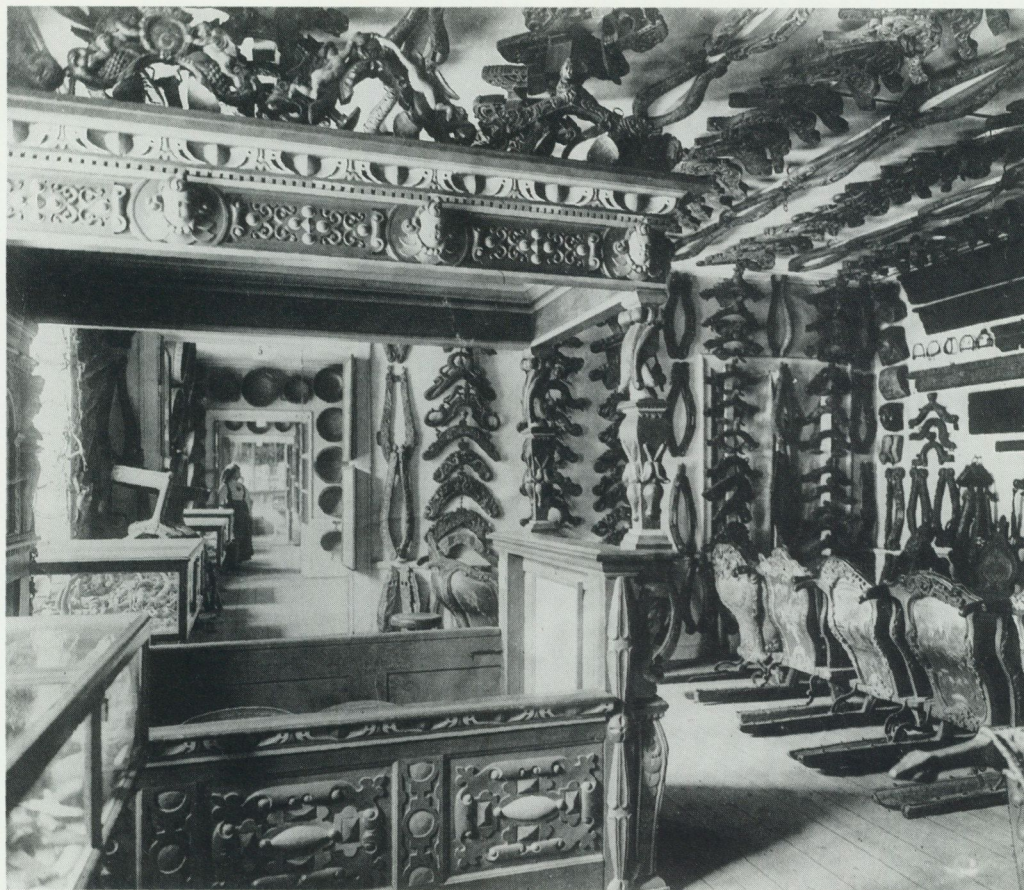
En gång kommenterade Artur Hazelius sin inställning till pengar: "Penningar? Skulle jag väntat på sådana innan jag gått till verket, vad hade då blivit gjort?" Från och med 1875 fick han ett statligt bidrag. Men det räckte inte långt utan en stor del av hans tid gick åt till att försöka låna och tigga pengar till sin verksamhet. Typiskt är telegrammet, avsänt 1876 från Leksand, till vännen och välgöraren professor Axel Key: "Sänd på Mora 500. Här rik skörd. Vredgas ej. Hazelius." Bokföringen är bevarad och man förvånas över vilka stora summor som Hazelius på olika sätt måste skaffa; många gånger var det mycket nära att hela hans verk hade havererat på grund av penningbrist. År 1898 omtalar Hazelius att det belopp han personligen under de gångna åren hade lånat eller omsatt uppgick till över 3 miljoner kronor.

Artur Hazelius utställningsteknik är mycket omskriven. I form av dioramor eller tablåer placerade han de folkdräktsklädda dockorna i en interiör, autentiskt inredd. Detta var ett pedagogiskt grepp som i hög grad tilltalade publiken och de befolkade rumsinteriörerna från Halland, Ingelstad i Skåne och Vingåker i Sörmland gjorde genast succé, vilket möjliggjorde för Hazelius att fortsätta och utvidga sina museiplaner. Snart räckte inte lokalerna på Drottninggatan till. År 1888 tas första spadtaget för det nya stora museibygget och sedan 1907 ligger Nordiska museet ute på det vackra Djurgården.

DE FÖRSTA FÖREMÅLSFÖRVÄRVEN

De första museala föremålsinköpen gjorde Artur Hazelius under sin omtalade dalaresa år 1872. Hustrun Sofi skriver i sin dagbok den 6 juli att Artur ville se den nästan helt avlagda dräkten i Åhls socken och att de besökte några stugor för att försöka köpa en sådan gammal dräkt. På återvägen ett par veckor senare lyckades Artur Hazelius få köpa några folkdräktsdelar av Valsarfs Erik Ersson för 8:50 och efter ytterligare några dagar inhandlades en ganska fullständig kvinnodräkt i Stora Tuna socken, där det lokala dräktskicket också i det närmaste var helt försvunnet.

Artur Hazelius skapade tidigt en norsk avdelning på Nordiska museet. Idag är största delen av de norska föremålen återbördade till Norge. Utställningarna var i allmänhet mycket föremålstäta. Till och med taket användes som utställningsyta. Foto från 1880-talet i Nordiska museets arkiv.

Återkommen till Stockholm vidtog en omfattande korrespondens med en mängd människor runt om i landet. För att underlätta insamlingsarbetet lät Artur Hazelius i december 1872 trycka en liten broschyr "Några anvisningar vid samlandet av svenska folkdräkter m.m." Och i mars följande år utkom en ny utvidgad upplaga som också innehöll en önskan om olika slags bohagsföremål. Dessa anvisningar kan sägas vara Nordiska museets första insamlingsprogram och de utgör ett intressant dokument över Hazelius museiintentioner.

NÅGRA ANVISNINGAR VID SAMLANDET AV FOLKDRÄKTER OCH BOHAG M.M.

För så vitt *fullständiga egendomliga folkdräkter ännu kunna anskaffas*, önskas:

1. att erhålla varje dräkt – såväl mans- som kvinnodräkt – alldeles fullständig, således även huvudbonadens alla delar (valkar, flätningar, band, mössor, spetsar, och detta både för gifta och ogifta, för brud och brudtärnor, om olika huvudbeklädnad av dem brukas), linne underkjolar, strumpor, skor och ytterplagg; ävenså halsduk, näsduk, handskar, vantar, band, väskor, bälten, spännen, kedjor, ringar, käppar, smycken och prydnader av alla slag, för så vitt de tillhöra den gamla dräkten;
2. att varje plagg om möjligt är alldeles felfritt och har ett fullkomligt nytt utseende;
3. att om några plagg, exempelvis knäbyxor och skodon, icke kunna i nytt eller fullkomligt gott skick erhållas, sådana om möjligt beställas hos någon i socknen, som efter de äldsta mönster, som i samma socken finnas att tillgå, fullt troget eftergör dem;
4. att om flera slag av folkdräkter i samma socken finnas, i främsta rummet den mans eller kvinnodräkt anskaffas, som är mest egendomlig – vilken vanligen torde vara högtidsdräkten – men så framt omständigheterna sådant medgiva, även alla de övriga;
5. att dräkterna helst beräknas för mäns och kvinnors vanliga längd, men att även barndräkter anskaffas, om dessa äro av annan snitt eller färg än de äldres. För så vitt åter endast delar av en dräkt, äldre eller yngre, kunna uppspanas, önskas:
6. att även dessa tagas till vara och i så väl bibehållet skick som möjligt.

Vid samlandet av bohag m.m.

Med avseende på dessa önskas:

7. att erhålla husgeråd och andra saker, som äro av gammal eller egen form, såsom kistor; skrin, dosor; skålar av olika slag, kannor, fat, trätallrikar; skedar, knivar; gamla ler- och tennkärl; dryckeshorn, stänkor, välkomnor, bägare; i trä utskurna spinn- och vävredskap; brödstämplar, ostpressar; kryddkvarnar, kavelbräden; selbågar av horn eller trä; gamla lås; alnmått och besman; vidare budkavlar, byakistor, byatrummor, karvstockar, runstavar; gamla vapen av sten, trä eller järn; lurar, vallhorn, pipor och harpor av olika former; vävnader och broderier; gamla tavlor och lyckönsk-

Artur Hazelius hade en mängd medhjälpare på lokalplanet som försåg museet med föremål. Bud Erik var en av Hazelius främsta föremålsskaffare. Han förmedlade ett stort antal gåvor och inköp av kulturhistoriskt värdefulla föremål från främst Siljansbygden. Bud Erik Olsson och hans hustru Rull Anna Matsdotter. Foto Hjalmar Klingvall, Mora, 1895. Nordiska museets arkiv.

ningsverser och mångfaldiga likartade saker;

8. att av dylika saker, om de äro egendomliga och fås för billigt pris, gärna flera exemplar tagas även från en och samma socken, vilket särskilt gäller om sådana föremål, som äro försedda med träsniderier eller inskrifter;

9. att i fråga om synnerligen märkliga bohag, som fordra större utrymme, såsom sängar, skåp, bord, stolar m.m. ävensom jordbruksredskap o.d., underrättelse meddelas undertecknad om deras beskaffenhet och det för dem fordrade priset.

För övrigt önskade Artur Hazelius i sina anvisningar: att inköpsprisen skulle bli så låga som möjligt; att varje sak försågs med nummer och anteckning om socken, by och ägare; att ifall det rörde sig om ett enda klädesplagg skulle uppgift ges rörande vilken dräkt detta hörde; att vid märkliga föremål vilka omständigheter som kunde förknippas med föremålet; att erhålla fotografier på för bygden "egendomliga ansikten"; att föremålen snabbt skulle skickas till Stockholm med uppgift om kostnaden och att erhålla uppgifter om hur många olika slags dräkter som brukades på orten. Dessutom uppgifter om plaggen fortfarande användes eller hade kommit ur bruk; om ovanliga bohags användning och med dem förknippade "plägseder"; om föremålens folkliga benämningar och slutligen "om sockenbornas förnämsta näringsfång och sysselsättning ävensom deras lynne för att utgöra en ledning för konstnären för bildernas anordning".

Av anvisningarna framgår tydligt att Artur Hazelius redan från början insåg vikten av att notera föremålens härkomst och användning. Hazelius upprättade därför mycket snart en förteckning, den s. k. huvudliggaren, där föremålen inskrevs i löpande nummerföljd och försågs med kringuppgifter. Detta lade den fasta grunden för föremålsinsamlingen och har haft en avgörande betydelse för kvaliteten och det vetenskapliga värdet på museets föremålssamlingar.

Artur Hazelius skickade sin broschyr med anvisningar till en mängd personer, både kända och okända. Bland de förra kan nämnas G.O. Hyllén-Cavallius, Viktor Rydberg och Ellen Key,

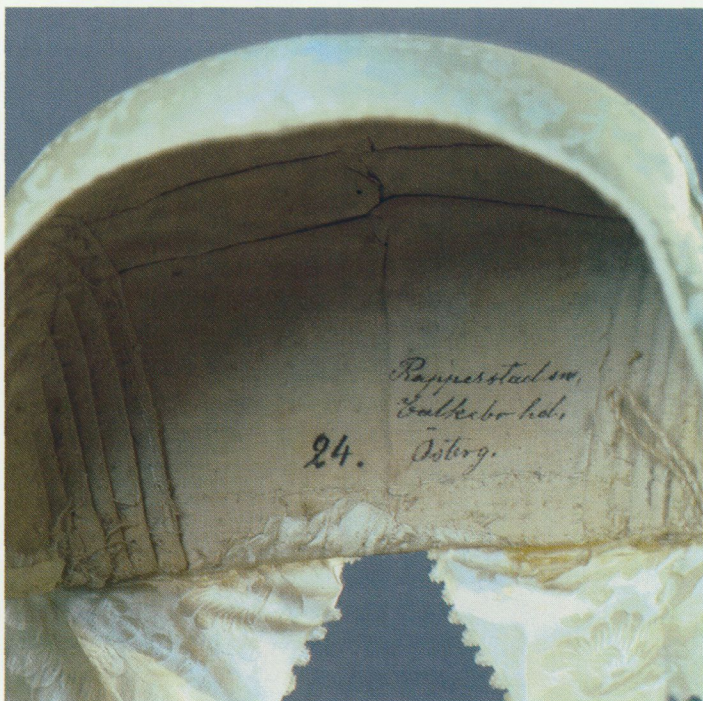
vilka alla kom att skänka föremål till museet. Förvärvandet av föremål till det blivande museet kunde emellertid tillgå på många olika sätt. I november 1872 reste Hazelius till Vingåker och hade, som han kallade det, en "torgdag", då gummor och flickor kom med stora klädknyten och "rika inköp" gjordes. I Vingåker fanns också en pastorsadjunkt, som "med lust och glädje arbetade för den stora saken". Han lät pålysa i kyrkan att man i prästgården köpte upp föremål för Hazelius räkning. Resultatet blev att det i januari 1873 kom ytterligare 4 kollin därifrån med "utmärkta saker" alltifrån trätallrikar och besman till folkdräktsplagg. Artur Hazelius och så småningom hans anställda tjänstemän reste också runt i landet på rena förvärvsresor. Det berättas att när han kom som gäst till någon privatfamilj så dröjde det ofta inte länge förrän familjens undanlagda och obeaktade gamla föremål letades fram, granskades och till större eller mindre del stannade i, som det heter, den nitiske och oemotståndliga samlarens händer. Här kunde nog ett drag av hänsynslöshet framskymta men människor accepterade vanligtvis Artur Hazelius sätt att tigga eftersom det aldrig skedde för egen vinnings skull.

På sin första dalaresa 1857 kom Hazelius i kontakt med Bud-familjen i Mora och Bud Erik Olsson blev en av museets främsta föremålsskaffare; över 200 brev finns bevarade från Bud-familjen till Hazelius, varav detta ifrån mars 1873 är ganska typiskt: "Tack för 35 riksdaler och jag vill begagna dem till ditt storslagna ändamål så fort det göres något tillfälle därtill." Norrmannen Torjus Leifson var en annan viktig "skaffare", till vilken Hazelius skrev ett hundratal brev med olika slags uppmaningar i stil med "från varje bygd eller landskap vill jag också hava vackra prov, så att man må kunna jämföra bruket i olika landskap, de må vara lika eller olika". Tack vare Torjus kunde Hazelius inköpa en stor mängd representativa norska folkkonstföremål, varav de flesta nu i sen tid är återbördade till Norge och finns på Norsk Folkemuseum. Nordiska museet av idag är mycket mindre nordiskt och mycket mera svenskt än vad grundaren tänkt sig.

Artur Hazelius värderade verkligen det som Bud Erik, Torjus Leifson och många andra hängivna medhjälpare åstadkom för museet och sin uppskattning uttryckte han bland annat på följande sätt:

Jag kan här ej undertrycka den anmärkningen, att vikten av en sådan de olärdas medverkan långt ifrån så uppskattas, som vederborde. Det är dock visst, att mången även utan fackstudier, men med begåvning och klart omdöme kan, helst med någon ledning, göra forskningen ovärderliga tjänster. Och vi borde lära oss att skatta hänförelsen för en idé lika högt, då hon ter sig hos den fattige smeden eller snickaren, vilka undan släggan eller hyveln rycka en del av sin dyrbara tid för att tjäna vetenskapens syften, som då hon uppenbarar sig hos den med samma vetenskaps alla hjälpmedel utrustade lärde.

Bindmössa från Östergötland
inköpt av Artur Hazelius 1872 av
"Brita i Rappestads sockens fattig-
hus". Hazelius bestämde redan från
början att alla föremål skulle för-
tecknas i löpande nummerföljd, få
ett inventarienummer; i detta fall nr
24, och förses med kringuppgifter:
"har tillhört Brita Stina Persdotter; f.
1805 i Bruneby; använde mössan
då hon konfirmerades i St Lars,
men mössan har senare blivit
omklädd."

Det rikstäckande insamlingsarbetet fortsatte i hög takt. Under de första åren insamlades främst bondekulturens föremålsbestånd men ganska snart omfattade insamlingen även borgerskapets och i viss mån också adelns materiella kulturarv. Ett speciellt intresse visade Hazelius hantverksyrkena och dokumentationen av skråorganisationen, som upphörde år 1846. Minnen av svenska män och kvinnor som "främjat fosterlandets utveckling och ära" var ett annat område som Hazelius fäste stor vikt vid; Fredrika Bremer och Emilie Flygare-Carlén hörde till de kvinnor som uppmärksammades i detta sammanhang. Vid Artur Hazelius död den 27 maj 1901 fanns över 90 000 inventarie-nummer inskrivna i museets huvudliggare. Idag, 125 år efter det att Nordiska museet grundades, finns över en miljon föremål i samlingarna som kan berätta om människornas livsvillkor i Sverige under femhundra år.